Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-10-20

Vår referens
Agnes Ericsson
Utredare
agnes.ericsson@malmo.se

Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4

STK-2026-1057

Sammanfattning

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har översänt en remiss med Konkurrensverkets Förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker och stärka konkurrensen vid markanvändning och planering genom att göra konkurrensfrågor synliga i den kommunala översiktsplaneringen. Förslaget innebär att kommuner ska redovisa hur man planerar för att tillgodose en effektiv konkurrens när det gäller etablering av verksamheter och handel i översiktsplanen.

Ärendet har remitterats till stadsbyggnadsnämnden som inkommit med svar. Stadsbyggnadsnämnden är positiv till att regeringen vill förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker i syfte att få en effektivare konkurrens i livsmedelshandeln. Dock anser stadsbyggnadsnämnden att det lagstöd som behövs redan finns i plan- och bygglagen, vilket innebär att författningsförslaget inte är nödvändigt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 260826 § 231

SIGNERAD
2026-10-19

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 261026 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4
- Förslag till yttrande KSAU 261026 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4

Beslutsplanering
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-10-26
Kommunstyrelsen 2026-11-04

Beslutet skickas till
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Stadsbyggnadsnämnden
Stadskontoret omvärld och näringsliv
Stadskontorets handläggare

Ärendet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har översänt en remiss med Konkurrensverkets förslag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) enligt Konkurrensverkets förslag från rapport 2026:4. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker och stärka konkurrensen vid markanvändning och planering genom att göra konkurrensfrågor synliga i den kommunala översiktsplaneringen. Konkurrensverket föreslår bland annat ett tillägg i Plan- och bygglagen (PBL) om att det i kommunens översiktsplan ska framgå hur kommunen avser att tillgodose intresset av en effektiv konkurrens, särskilt inom dagligvaruhandeln. I förlängningen anser Konkurrensverket att det kommer att gynna konsumenterna i form av större utbud och lägre priser.

Inom ramen för regeringsuppdraget har Konkurrensverket tagit fram en vägledning för kommunerna som innehåller ett antal råd om hur kommunerna kan främja konkurrensen. Bland annat föreslås genomförande av en inledande konkurrensanalys av dagligvaruhandeln i kommunen samt att ha en kontinuerlig dialog med dagligvaruaktörerna och medborgarna.

Internremiss
Ärendet har remitterats till stadsbyggnadsnämnden som inkommit med svar.

Stadsbyggnadsnämndens remissvar
Stadsbyggnadsnämnden är i sitt yttrande positiv till att regeringen vill förbättra förutsättningarna för etablering av dagligvarubutiker i syfte att få en effektivare konkurrens i livsmedelshandeln. Stadsbyggnadsnämnden delar dock inte Konkurrensverkets syn på att kommunernas tillämpning av plan- och bygglagen

begränsar antalet tillgängliga lägen för etablering av livsmedelsbutiker. Stadsbyggnadsnämnden betonar i sitt yttrande att konkurrens är ett av flera allmänna intressen som ska vägas mot varandra i stadsutvecklingen och att intentionerna i Plan- och bygglagen (PBL) om att främja en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens efterföljs.

Stadsbyggnadsnämnden framhåller vidare att Konkurrensverket i begränsad utsträckning problematiserar att lågprisaktörer ofta önskar etablering i externa lägen, vilket kan öka bilberoendet, påverka jämlik tillgång till service samt stå i konflikt med kommunens mål för trafik och klimat. Stadsbyggnadsnämnden framhåller därför att det i en tät och växande stad är viktigt att etablering av dagligvaruhandel anpassas till stadens mål platsens förutsättningar, samt tar hänsyn till konkurrensförhållandena inom hela regionen. Tillgängligheten till dagligvarubutiker, inklusive lågprisbutiker, med olika färdmedel inom en kommun och från angränsande kommuner behöver därför också beaktas i analysen av konkurrensförhållanden.

Stadsbyggnadsnämnden delar Konkurrensverkets syn på att fler lägen för dagligvaruhandel kan identifieras i arbetet med översiktsplanen och att det är möjligt att beskriva planeringsförutsättningarna för dagligvaruhandeln tydligare. Stadsbyggnadsnämnden anser att dagligvaruaktörerna då skulle få större möjligheter att anpassa sina etableringskoncept till de platsspecifika förutsättningarna och kommunernas långsiktiga hållbarhetsambitioner. Samtidigt menar stadsbyggnadsnämnden att det lagstöd som behövs redan finns i plan- och bygglagen och att författningsförslaget därför inte är nödvändigt.

Stadsbyggnadsnämnden understryker att författningsförslaget inte berör den avgörande roll som fastighetsägarna har för konkurrenssituationen, då det i hög grad är fastighetsägares och aktörers avtalsrelationer och affärsstrategier som avgör vilka aktörer som kan etablera sig. Stadsbyggnadsnämnden understryker att gemensam förståelse för platsspecifika förutsättningar går att nå genom nära dialog med dagligvaruaktörerna och berörda fastighetsägare under stadsbyggnadsprocessen.

Reservation (M) och (C).

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar Konkurrensverkets bedömning att en väl fungerande konkurrens inom dagligvaruhandeln är viktig för konsumenterna och ser positivt på insatser som förbättrar förutsättningarna för nya aktörer att etablera sig

Stadskontoret instämmer dock i stadsbyggnadsnämndens bedömning att syftet med den föreslagna ändringen i plan- och bygglagen redan tillgodoses inom ramen för befintlig lagstiftning. Även om stadskontoret ser ett stort värde i att konkurrensförhållanden och

etableringsförutsättningar uppmärksammas tidigt i den strategiska planeringen kan en särskild reglering av konkurrensintresset i översiktsplanen ge intryck av att detta intresse ska ges större tyngd än andra allmänna intressen.

Stadskontoret delar vidare stadsbyggnadsnämndens bedömning att förutsättningarna för dagligvaruhandel och konkurrensförhållandena bör ses i ett större geografiskt sammanhang eftersom marknaden och konsumenternas rörelsemönster inte följer kommungränserna, samt att kommunen inte ensam har rådighet över konkurrenssituationen. Fastighetsägare, dagligvaruaktörernas etableringsstrategier och avtalsrelationer har stor betydelse för vilka aktörer som i praktiken kan etablera sig. Stadskontoret bedömer därför att kunskapsuppbyggnad, dialog och samverkan mellan kommuner, dagligvaruaktörer och fastighetsägare är mer ändamålsenliga verktyg än ytterligare reglering av översiktsplanens innehåll.

Mot denna bakgrund ser stadskontoret positivt på Konkurrensverkets vägledning, bland annat avseende konkurrensanalyser och kontinuerlig dialog med marknadens aktörer, som kan utgöra ett värdefullt stöd för kommunerna inom ramen för befintlig lagstiftning.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott att godkänna förslag till yttrande och skicka det till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Micael Nord Näringslivsdirektör
Jonas Rosenkvist Stadsdirektör